

El Món Castellèr

Lucía Bentos Pereira Vega
2n Batx.
Tutor: Pep Invernó
Any: 2007/2008

ÍNDIX

1. Introducció	pàg. 3
2. El món casteller	
2.1- Colla Castellera.....	pàg. 5
2.2- Història dels castells	pàg. 8
2.2.1- Primera Època d'Or	pàg. 8
2.2.2- La Decadència	pàg. 8
2.2.3- La Renaixença	pàg. 9
2.2.4- Segona Època d'Or	pàg. 9
2.2.5- Època de Platí	pàg. 10
2.3- Què són els castells?	pàg. 11
2.3.1- Parts d'un castell.....	pàg. 11
2.3.2- Tipus de castells.....	pàg. 16
2.3.3- Gralles i tabals	pàg. 20
2.4- Castells màxims aconseguits	pàg. 21
2.5- Com es construeix un castell?.....	pàg. 22
2.6- Risc als castells	pàg. 25
2.6.1- Lesions típiques derivades de l'activitat casteller.....	pàg. 26
2.6.2- Com evitar patir lesions en l'activitat casteller.....	pàg. 26
2.7- Concurs de castells	pàg. 28
2.8- Vocabulari i expressions castelleres	pàg. 29
3. Colla Castellera de Figueres	
3.1- Història	pàg. 31
3.1.1- Bateig.....	pàg. 32
3.1.2- Logotip.....	pàg. 33
3.1.3- Camisa	pàg. 33
3.2- Funcionament de la Colla Castellera de Figueres.....	pàg. 34
3.3- Castells màxims aconseguits	pàg. 35
3.4- Fer colla	pàg. 36
4. Actuació de la Colla Castellera de Figueres	pàg. 37
5. Conclusions.....	pàg. 49
6. Referències bibliogràfiques.....	pàg. 51
Annex	pàg. 52

1. INTRODUCCIÓ

Primer de tot vull explicar el perquè de la tria d'aquest tema. Sóc de l'Uruguai i tot just farà 5 anys que vaig arribar a aquestes terres, però ja em considero catalana. No amb el llenguatge, encara que m'hi esforço, però sí amb algun costum cultural de Catalunya. Al poc temps d'haver arribat, vaig apuntar-me a un grup que tampoc sabia ben bé a què es dedicava. La cosa consistia en enfilarnos un damunt l'altre i sense caure. Bé, no sé com, de cop i volta em vaig veure enfilada damunt d'una persona i, tot seguit, ja tenia un parell de nens pujats damunt meu. Havia entrat al món dels anomenats "castellers". Em va agradar i tan va ser així que, des d'aquell dia estic entusiasmada per aquest món. He fet un munt de castells, he estat a la Junta Tècnica com a encarregada dels més petits i he viscut moltes experiències.

És un món fascinant, i és la il·lusió i l'afany d'aprendre més sobre el món casteller, que m'ha portat a desenvolupar aquest treball. La intenció és posar tota la informació necessària per explicar tots els aspectes que engloba el món casteller.

"Qualsevol plaça de Catalunya un diumenge al migdia. Poc a poc va arribant un grup de gent molt diversa: diferents sexes, edats, constitucions, cultures; avis amb els seus nets, familiars, parelles, amics...però tots van vestits iguals: camises del mateix color i pantalons blancs. Venen acompanyats per una música molt animada, els més petits estan tots agafats de la mà ballant, els altres caminen aplaudint al seu darrere. Es despleguen i comencen a posar-se una faixa negra al voltant de la zona lumbar. Una vegada tots tenen la faixa posada, un nombrós grup de gent es col·loca arran de terra, uns darrere dels altres, gent al mig, tots units per mans i braços. Quatre persones s'enfilen a sobre d'aquest grup de gent, el qual els agafa i formen un quadrat. Quatre persones més primes, però molt fortes, pugen sobre aquest grupet per col·locar-se així, a sobre. Dalt d'aquests, un últim grup de quatre persones continua pujant sobre dels darrers. A continuació es veuen quatre nens (d'entre cinc i dotze anys) que s'enlairen per donar forma a la torreta que s'està muntant. Dos d'ells, es col·loquen a dalt de la construcció, a mena de tancament. Un primer nen, més petit que els altres dos, es posa de quatre grapes acotxat sobre la parella del pis inferior. Per últim, un darrer infant passa per sobre del nen acotxat i en el moment culminant, aixeca un braç. En aquest moment, la plaça esclata en un immens aplaudiment. Ara, les persones que han fet la torreta, comencen la seva baixada. Un cop la construcció s'ha desmuntat, tot el grup aplaudeix. Estan contents per haver aconseguit el seu objectiu..."

D'aquesta manera, una persona qualsevol, que mai ha vist els castells, descriuria una actuació castellera. Però el món casteller és molt més que això! És una clara imatge del companyerisme i del treball en equip. És el reflex d'un objectiu que s'assoleix amb l'esforç de tota la colla. Aquest és el missatge que m'agradaria transmetre en aquest treball. A més, vull destacar que en aquesta activitat tothom hi té cabuda. Però, per damunt de tot, m'agradaria que quedés ben clar que fer castells no és només "pujar allà dalt", sinó que darrere d'això hi ha una cultura, transmesa de generació en generació, que ha passat a ser una icona de Catalunya.

Així doncs, a l'hora d'estructurar el treball, ho he fet de la següent manera: per començar hi ha un extens apartat on parlo del món casteller en general; en primer lloc he explicat una mica la història dels castells, la definició de que és una colla castellera i en què consisteixen els castells. També he volgut posar un petit apartat de vocabulari típic d'aquest món i els diferents tipus de castells que existeixen. Faig referència, també, al risc en aquesta activitat, els màxims castells aconseguits fins ara i una breu explicació sobre els concursos de castells.

Tot seguit, i en un bloc a part, explico tot el que fa referència a una colla castellera en concret: la Colla Casteller de Figueres. Explico com va néixer, el funcionament d'aquesta, els castells màxims que ha fet al llarg de la seva vida i, per finalitzar, parlo també de les activitats que es realitzen fora dels castells.

Finalment, i com a part pràctica del treball, he anat a una actuació de la Colla Casteller de Figueres, la qual tenia com a objectiu aconseguir tres castells que feia bastant que no s'assolien. He entrevistat a diversos castellers de diferents parts del castell, per comprovar en quin estat es trobaven abans de fer els castells i que pensaven de com aniria l'actuació. En finalitzar l'actuació, els he tornat a entrevistar per veure com havia anat l'actuació per ells i si seguien pensant el mateix que al començament. També he inclòs en aquest apartat una petita biografia castellera dels entrevistats.

Per concloure el treball, he afegit un annex amb una entrevista a un ex Cap de Colla, en la qual explica la seva experiència.

2. EL MÓN CASTELLER

2.1 Colla castellera

Una colla castellera és una agrupació en la qual es reuneixen els castellers i castelleres, per fer construccions humanes, en altres paraules...castells. Cada colla castellera parteix d'un nivell mínim de pisos per fer als castells i, a mesura que va millorant la seva tècnica i creix en nombre de participants, poden arribar a fer castells de nou i deu pisos.

Les colles castelleres rivalitzen entre elles per veure quina pot descarregar el castell més alt, i així ho demostren cada dos anys al Concurs de Tarragona, que s'organitza a la Plaça de Braus.

L'estructura d'una colla castellera és la següent:

- La Junta Directiva, és l'organització administrativa, que s'encarrega de vetllar pel bon funcionament de les qüestions administratives i de representació de la colla. El màxim representant és el president, que fa funcions bàsiques de representació de la colla.
- La Junta Tècnica, que és un grup de persones que s'encarreguen de coordinar els assajos de la colla i en base als objectius que es volen assolir, té la decisió de preparar els castells. Aquí el responsable màxim és el cap de colla.
- Els membres, que són els castellers.

Totes les colles castelleres tenen un nom que les identifica. El fet de tenir-ho és per una cosa ben lògica, ja que reforça el sentiment de pertinença dels seus membres i alhora els distingeix dels components d'una altre colla.

El color de la camisa, és juntament amb el nom, el tret més distintiu d'una colla castellera. Les colles acostumen a triar el color de la seva camisa per alguna raó determinada, encara que s'ha trobat que algunes colles han escollit un color simplement perquè la tela de les camises eren més barates.

La resta de la indumentària és igual per a totes les colles, i es correspon de:

- Pantaló: ha de ser blanc i prou resistent, ja que alguns castellers, per pujar, s'agafen d'ell.
- Faixa: preferiblement ha de ser negra per als castellers de tronc, però l'amplada i la llargada varia depenent de la constitució de cada casteller. Aquesta protegeix la zona lumbar dels castellers i serveix d'ajut als castellers per fer les maniobres per pujar.
- Mocador: és vermell amb punts blancs. Aquest té diverses funcions: a la pinya serveix per posar-lo a les mans i que, quan els castellers de tronc puguin, no els facin mal; al tronc serveix per posar-lo al genoll dret i donar un punt d'ajut als castellers dels pisos superiors.
- Casc: l'acotxador i l'enxaneta l'han de dur per seguretat, tant a l'assaig com a plaça. Està fet amb poliestirè expandit i dissenyat especialment per a aquesta activitat per NZI¹.

La majoria de colles també porten un escut de l'anagrama de la seva colla en la butxaca de la camisa i, per norma general, no porten cap més tipus d'inscripció.

Com s'entra a formar part d'una colla castellera?

En principi, per entrar a formar part d'una colla castellera no es demana cap requisit excepte del compromís d'assistir als assajos i a les sortides d'una manera regular. Les colles castelleres tenen les portes obertes a qualsevol persona. De fet, l'ingrés de nous castellers en una colla sempre és rebut amb una gran satisfacció per tots els castellers. Per entrar a formar part, doncs, només cal tenir la voluntat de fer castells, ja que el fet casteller permet la participació de tothom sense cap limitació, depenent de l'edat i de les característiques físiques de cada persona podrà fer una funció o una altra, però tots són útils.

En aquest sentit no és casteller només el que puja als castells, sinó qui, en una posició o en una altra, participa de la construcció.

¹ Fabricant de cascs de motos.

La manera més senzilla d'entrar a formar-hi part és assistint a un assaig. Normalment l'ingrés de gent nova en una colla es produeix per dos conductes: per la via familiar i per coneixença. Aquests darrers anys han pres força les anomenades campanyes de promoció de la colla i capacitació de nous castellers, que van dirigides al públic en general.

En el moment que una persona entra a formar part d'una colla castellera es vincula directament amb les seves activitats. Després d'un temps assistint als assajos i sortides aquesta persona rep la camisa de la colla, moment en el qual ja es pot considerar casteller. A canvi el casteller té el compromís ineludible d'assistir amb regularitat als assajos i sortides.

Els castellers, es basen en un lema que és el següent: **FORÇA, EQUILIBRI, VALOR I SENY**. Aquest resumeix les característiques que ha de tenir un casteller:

- Força: L'origen dels castells ve de la pagesia, i en aquella època els castellers eren persones acostumades a aguantar grans pesos i fer grans esforços.
- Equilibri: El fet d'estar una persona sobre l'altra, i en majoria dels castells, amb més gent al mateix pis, implica un sentit de l'equilibri important i sobretot confiança en els companys.
- Valor: És una de les principals característiques dels castellers que puguen, sobretot de la canalla.
- Seny: Aquest es necessita tant a l'hora de planificar el castell, com a l'hora d'assajar-lo, tirar-lo a plaça i validar-lo. Es necessita que tothom tingui seny, ja que de l'esforç de tots depèn l'èxit del castell.

2.2 Història dels castells

Cal buscar l'origen dels castells en el Ball de Valencians, unes danses religioses, de les quals ja tenim constància al segle XVI. Aquestes danses incloïen l'execució d'una torreta o una piràmide feta pels mateixos dansaires. Cada vegada s'intentaven construccions més grans i això va fer que, poc a poc, aquesta torreta agafés més protagonisme i se separés del ball. Amb el temps aquest ball arriba a Catalunya, a les comarques tarragonines. Podem localitzar les primeres colles castelleres pròpiament dites a Valls, a principis del segle XIX: la dels Pagesos i la dels Menestrals.

Després de la Guerra del Francès apareixen colles a Tarragona (Pagesos i Pescadors). Els castells progressen ràpidament i les colles són convidades a les festes majors de les comarques veïnes. Aquests anys es caracteritzen per la forta rivalitat entre colles i per l'assoliment de castells com el 3d8², p7f³ i 2d8f⁴.

2.2.1 Primera Època d'Or

La primera època d'or dels castells comença el 1846, quan es carrega per primer cop el 3d9f a Valls, a la Diada de Sant Joan. Durant aquests anys les actuacions castelleres s'estenen pel Camp de Tarragona i el Penedès, i s'aconsegueixen castells com el p8fm⁵, el 5d9f i el 3d8 aixecat per sota. El moment àlgid d'aquesta època daurada té lloc a la Diada de Santa Tecla de 1881, quan la Colla Vella dels Xiquets de Valls descarrega el 4d9 sense folre. L'últim castell de nou pisos del segle XIX es va fer a Tarragona per Santa Tecla al 1889.

2.2.2 La Decadència

A finals del segle XIX i principis del XX, aquest món viu una davallada important. A Tarragona desapareix la colla de la ciutat i a Valls es fan amb prou feines castells de set pisos i esporàdicament, castells de vuit. En aquests anys de crisi només a Vilafranca els castells tenen continuïtat per la festa major.

² És l'abreviatura que s'utilitza per designar el tres de vuit.

³ És l'abreviatura del pilar de set amb folre.

⁴ D'aquesta forma es designa la torre de vuit amb folre.

⁵ Pilar de vuit amb folre i manilles.

2.2.3 La Renaixença

A partir dels anys vint, l'activitat casteller torna a ressorgir. Mentre els Xiquets de Valls aconsegueixen consolidar els castells de set pisos (3d7 per sota i 5d7), a Tarragona apareix una nova colla l'any 1925, els Xiquets de Tarragona i l'any següent a El Vendrell apareix la colla dels Nens.

A partir dels anys trenta tornem a trobar castells de vuit pisos. A L'Arboç l'any 1932 la Colla Vella dels Xiquets de Valls carrega el 4d8 després de quasi trenta anys, castell que descarrega l'any següent la Colla Nova.

El parèntesi de la Guerra Civil suposa un altre contratemps en l'activitat casteller, però un cop acabada es va tornar a agafar el ritme amb molta empenta. El 4 de setembre de 1939 els *Xiquets de Valls*⁶ ja van tornar a carregar el 4d8.

Als anys quaranta i cinquanta apareixen noves colles a Vilafranca del Penedès, L'Arboç i Torredembarra. La fortalesa de les colles no vallenques dinamitza el món casteller en aquesta època, i així l'any 1951 els Nens del Vendrell descarreguen el primer 3d8 del segle i la Vella de Valls el carrega vuit anys més tard.

Als anys seixanta s'organitza un Concurs Casteller a Barcelona que aconsegueix atreure l'interès del públic gràcies als mitjans de comunicació. Són uns anys marcats per la forta rivalitat entre la Vella i els Nens. S'aconsegueixen per primer cop en el segle XX castells com el 5d8, el 2d8f, el p6⁷ i el p7f, arribant al punt àlgid al Concurs de Castells de 1970. L'any següent es forma la Colla Joves dels Xiquets de Valls, que el primer any va fer el 4d8. Els Castellans de Vilafranca també aconseguien consolidar els castells de vuit pisos, en canvi a partir de 1975, els Nens van començar a baixar el nivell i les dues colles vallenques passen a encapçalar el món casteller.

2.2.4 Segona Època d'Or

La segona època d'or comença quan, a la Diada de Santa Úrsula de 1981, s'aconsegueixen dos grans castells: la colla Joves descarrega el primer 5d8 del segle i la colla Vella descarrega el primer castell de nou pisos del segle: el 4d9f. L'any següent, la Vella de Valls carrega el primer 3d9f del

⁶ Colla unificada entre la Nova i la Vella.

⁷ És l'abreviatura del pilar de sis.

segle. En aquests anys les colles vallenques aconseguixen diversos castells de nou pisos i a finals dels anys vuitanta s'hi afegeixen els Castellers de Vilafranca i els Minyons de Terrassa.

Aquesta època també es caracteritza per l'assoliment regular dels castells de vuit per part d'agrupacions noves com els Castellers de Barcelona, Xiquets de Reus, Xiquets de Tarragona, Colla Jove dels Xiquets de Tarragona i Castellers de Terrassa. El màxim exponent d'aquesta època arriba a la Diada de Santa Úrsula de 1992, en que les dues colles vallenques completen el 4d9f, 3d9f i 5d8 (tripleta màgica).

2.2.5 Època de Platí

A partir de l'any 1992 hi ha un autèntic “boom” en el món casteller. L'efecte dels mitjans de comunicació, especialment de la televisió amb la retransmissió de diades castelleres fa que els castells arribin al gran públic i apareguin colles a zones geogràfiques no tradicionals. El 1993 els Minyons de Terrassa aconseguixen carregar un castell que no s'havia alçat mai: la 2d9fm⁸. Es traspassava la frontera de nou pisos i s'arribava als castells de “gamma extra”. A partir de llavors es succeeixen les diades històriques, amb l'assoliment de castells inèdits en el segle XX (com el 5d9f, p8fm) i fins i tot inèdits en la història com el 4d9f i agulla. És una època en que diverses colles fan els seus primers castells de nou pisos (Castellers de Barcelona, Xiquets de Reus, Colla Jove dels Xiquets de Tarragona, Xiquets de Tarragona) i les colles capdavanteres lluiten entre sí per aconseguir castells inèdits en un context de forta rivalitat. L'any 1998, el 15 de novembre, a la Plaça de la Vila de Vilafranca es carrega el primer castell de deu de la història: el 3d10fm⁹ i una setmana més tard, els Minyons de Terrassa el descarreguen per primer cop.

També al 1998, els Minyons de Terrassa descarreguen per primer cop al segle XX el mític 4d9 sense folre i l'any següent els Castellers de Vilafranca carreguen un castell de màxima dificultat per primer cop al segle: el 2d8 sense folre. Una setmana després la Vella de Valls descarrega el 3d8 aixecat per sota. Els castells de “gamma extra” es van succeint fins a arribar al 2d9f carregat pels Castellers de Vilafranca l'any 2006.

A 200 anys dels primers castells, l'activitat castellera està més viva que mai, amb més de 50 colles i amb una afició que sobrepasa les comarques de Catalunya: ja existeixen colles castelleres a la Catalunya Nord, Illes Balears, Argentina, Mèxic i Xile.

⁸ Torre de nou amb folre i manilles.

⁹ Tres de deu amb folre i manilles.

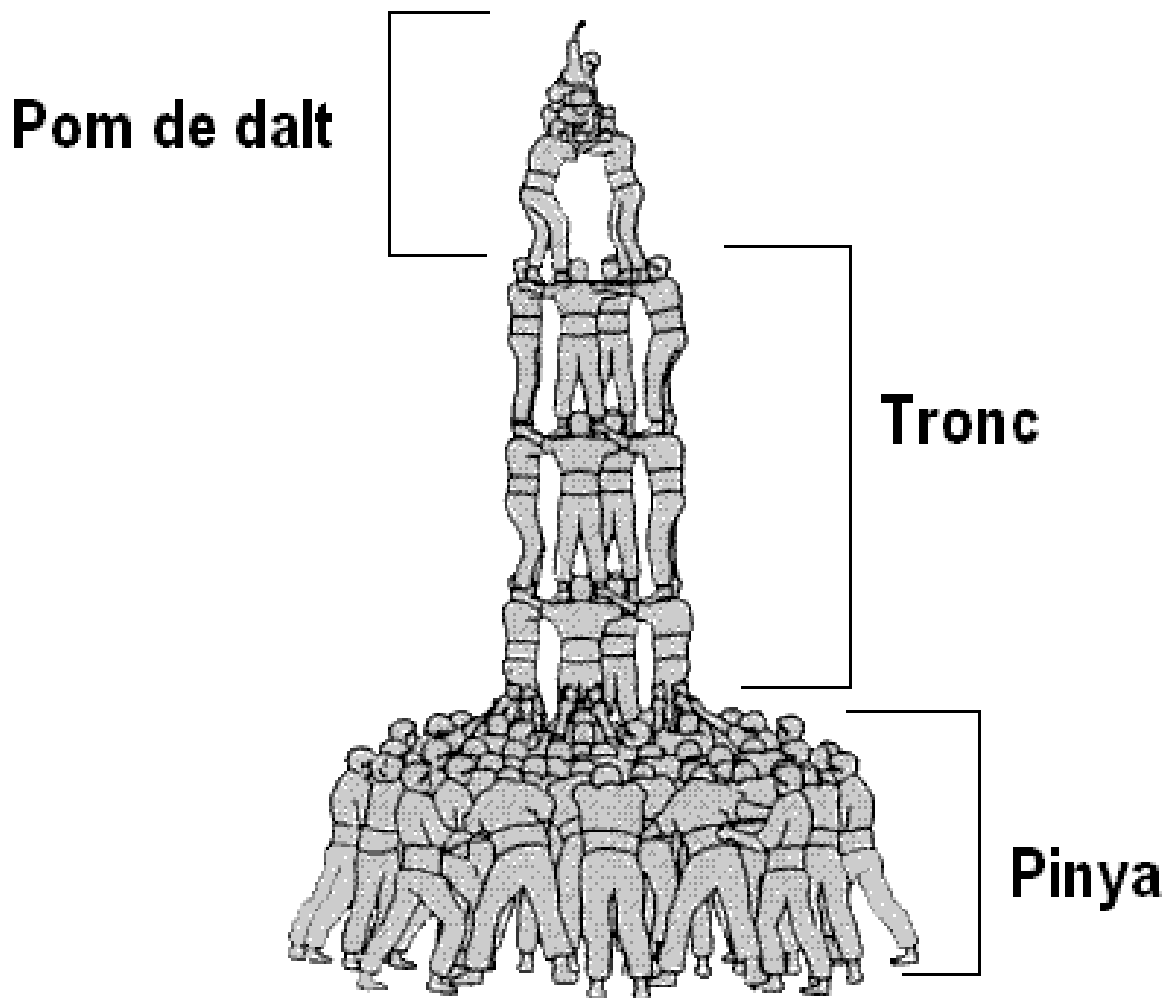
2.3 Què són els castells?

La definició més encertada per respondre a la pregunta de què són els castells podríem dir que és aquesta:

un castell és una construcció humana formada per diferents pisos i amb una estructura pensada i ordenada. Cal dir que, aquestes construccions estan perfectament regulades i delimitades, ja que hi ha uns criteris que indiquen com es fa cada castell, i també estan definides les quantitats de construccions castelleres.

2.3.1 Parts d'un castell

Cada castell pel que fa a l'estructura es divideix en tres grans parts: la pinya, el tronc i el pom de dalt.

a) La pinya

La pinya és el nom genèric amb el qual es coneix la base del castell. Aquesta està formada pels castellers que envolten, a ran de terra, el tronc.

Té dues funcions bàsiques: per un costat és una estructura que dóna suport als pisos baixos i segons, per l'altre funciona com una mena de matalàs de seguretat en cas d'una caiguda, ja que impedeix que els castellers caiguin directament a terra i a més, fa que la caiguda sigui més suau.

La pinya té una estructura que és més complexa del que aparentment sembla, i sobretot està perfectament organitzada pel que fa al nombre de castellers que en formen part, la manera que es col·loquen i la funció que fan.

Es divideix en diverses parts, que reben diferents noms segons la localització i la funció dels membres que la componen:

- Crosses: se situen a cada banda del baix i l'ajuden a suportar tot el pes encaixant les seves espatlles per sota de l'aixella d'aquest.
- Agulla: evita que el baix es tanqui i suporta els genolls del segon amb les mans perquè no es plegui.
- Contrafort: ajuda al baix a mantenir la seva posició des del seu darrere, impedint que l'estructura del castell s'obri.
- Primeres mans: estan situades després del contrafort i ajuda al segon a suportar pes agafant-lo des del darrere.
- Lateral: se situa darrere de cada crossa per tal de donar suport lateral al segon.
- Vent: impedeix el moviment lateral del castell situant-se entre crossa i crossa.

La resta de la gent dóna suport a aquests castellers i es van situant darrere d'ells progressivament fins que es forma la típica pinya amb forma de matalàs rodó entorn al castell, amb la doble funció de fonament de la construcció i de salvaguarda humana.

b) El tronc

És la part del castell que va des dels baixos fins al pis que està sota els dosos. Aquesta part defineix l'estructura del castell. Els seus diferents pisos, a més, estan integrats pel mateix nombre de castellers a cada pis. Aquí, els castellers que el formen reben un nom genèric en funció del pis que ocupen: baixos, segons, terços, quarts, quintos i sisens.

La regla principal dels castells és que com a mínim, aquest ha d'estar format pels baixos i segons (castell de cinc pisos d'alçada).

Cada casteller de tronc ocupa un lloc o un altre, segons les seves característiques:

- Els baixos són els castellers que ocupen el primer pis del castell i que de bon començament, són els que determinen l'estructura d'aquest. També són els primers en col·locar-se i els últims de sortir de la construcció. A sobre d'ells pugen els segons. Es tracta de castellers amb estatura baixa i solen ser bastant forts, ja que sobre ells cau tot el pes del castell. Els baixos són generalment castellers vells i experimentats, amb una gran capacitat de "patiment".
- Els segons són els castellers que ocupen el segon pis del castell. En els castells de fins a vuit pisos, són els primers que es veuen després de la pinya. Aquests solen ser castellers forts i corpulents. La seva missió és aguantar el pes dels pisos superiors i evitar que el castell perdi la seva forma, i és per això que compten amb l'ajut de tot l'equip de mans que està dintre de la pinya. Cal destacar que, aquest pis, és un dels punts més importants de qualsevol castell.

- Els terços són els castellers que ocupen el tercer pis del castell. Són la peça clau de qualsevol tronc, ja que fins als castells de vuit, són els primers castellers que no tenen cap mena d'ajut de la pinya. Aquests han de saber combinar a la perfecció la força, la resistència i l'equilibri.
- Els quarts són els castellers que ocupen el quart pis del castell. A mesura anem pujant de pis, els castellers han de ser més petits pel que fa a l'alçada i menys pesats pel que fa a la constitució, ja que es tracta d'anar alleugerint progressivament el pes del castell. Aquest pis ha de fer una molt bona feina d'equilibri, ja que en els castells de vuit, encara porten el pis de quintes a sobre.
- Els quints són els castellers que ocupen el cinquè pis del castell. Aquests apareixen a partir dels castells de vuit pisos d'alçada, en aquests porten el pom de dalt sobre. Als castells de nou pisos, encara porten els sisens a sobre.
- Els sisens són els castellers que ocupen el sisè pis del castell. Apareixen a partir dels castells de nou pisos i són els que porten el pom de dalt a sobre.
- Els setens són els castellers que ocupen el setè pis del castell. Apareixen a partir dels castells de deu pisos, i en aquests porten el pom de dalt a sobre.

c) El pom de dalt

És la part del castell formada pels tres últims pisos. Està integrat pels dosos, l'acotxador i l'enxaneta. Acostuma a tenir una estructura diferent del tronc, excepte en la torre. En el pilar, però, el pom es redueix només a l'enxaneta. Els integrants reben el nom de canalla o mainada.

- Els dosos són els castellers que ocupen l'antepenúltim pis del castell. Sempre són dos, excepte en el cinc, que són quatre (dos parelles). En el pilar, en canvi, no hi ha dosos. La seva funció és doble: la de tancar el castell, que quan s'acaba el tronc adquireix una progressiva forma piramidal; i la d'aguantar l'acotxador i la passada de l'enxaneta.
- L'acotxador és el casteller que ocupa el penúltim pis del castell. Adopta la posició més curiosa de tots els castellers, ja que s'ajup de quatre grapes sobre els dosos, i s'agafa als seus braços tot esperant que l'enxaneta passi per sobre de la seva esquena per carregar el castell. Normalment, els dosos li agafen el turmell per evitar que es despengi. És el casteller més petit de tots els que pugen, més petit fins i tot que l'anxaneta, ja que ha de deixar-li suficient espai perquè aquest pugui passar amb comoditat.
- L'enxaneta és el casteller que puja a l'últim pis del castell i el corona. Quan arriba a dalt del castell, passa les seves cames per sobre l'acotxador, recolzant els seus peus per sobre dels dosos. Amb una mà s'agafa als dosos i amb l'altra fa l'aleta. En aquest moment ha d'estar molt concentrat i ha d'anar amb molta finesa, sense fer moviments bruscos que podrien fer perillar l'estabilitat del pom de dalt. Aquest, llevat del pilar, ha de pujar i baixar per rengles oposades.

En general es considera que la canalla ha de reunir una sèrie de virtuts com són la rapidesa, la valentia, la decisió, la serenitat, la concentració i sobretot, la finesa. La canalla és la part més delicada i complexa d'una colla castellera, i segurament la més decisiva per a l'èxit dels castells.

2.3.2 Tipus de castells

Hi ha diferents tipus de castells, i això varia en funció de quanta gent puja per pis:

- **Pilar**: Està format per un sol casteller a cada pis. Cada casteller agafa la persona que té a sobre per darrere de les cames, procurant aixecar-li el cap per impedir que es dobleguin els genolls. Els castellers van pujant pis per pis, enfilant-se per l'esquena dels castellers que van formant el tronc.

En aquest castell, el pom de dalt es redueix a l'enxaneta. Quan l'enxaneta arriba al capdamunt del castell, es considera que la postura correcta d'aquesta és que estigui dempeus sobre les espatlles del penúltim casteller i ben dret. És el castell menys estable i és fonamental el paper del terç, que a part de tenir molt equilibri ha de saber parar els cops que venen de dalt per no passar-los al segon. Aquest castell presenta algunes variants de realització; el pilar caminant no pot faltar mai quan s'entra a plaça amb cercavila, és un tipus

de pilar que els membres de la pinya caminen (movent tot el pilar) fins arribar a un punt determinat; girar un pilar és un moviment de cintura, de banda i banda, que fa el segon sobre la pinya, movent tot el pilar.

- **Torre**: està formada per dos castellers a cada pis. Els castellers s'agafen entre ells entrelaçant els seus braços i col·loquen el dit polze sota l'aixel·la del seu company per donar més consistència a l'espatlla.

Pel que fa al pom de dalt, la torre és l'únic castell en què els dosos adopten la mateixa posició que la resta dels components del tronc. Respecte als dos últims pisos, l'enxaneta i l'acotxador pugen per pilars oposats, i després de fer l'aleta es creuen i cada un d'ells baixa pel pilar contrari. És un castell difícil a causa de la inestabilitat, i també perquè els castellers dels pisos superiors han de tenir molt d'equilibri.

- **Tres:** està format per tres castellers a cada pis. Els castellers s'agafen entre ells entrelaçant els seus braços i recolzant el dit polze per solta l'aixella del company. En aquest castell cada pilar rep un nom diferent en funció de les seves característiques i dels castellers que pugen: la *rengla* és el pilar per on puja el dos dret, que adopta la mateixa posició que el casteller del pis inferior, i per on baixa l'enxaneta després de fer l'aleta; la *plena* és el pilar que queda sempre a la dreta de la rengla i pel qual pugen el dos obert i l'enxaneta i la *buida* és el pilar que queda sempre a l'esquerra de la rengla pel qual només puja i baixa l'acotxador.

El pom de dalt del tres està format per la parella de dosos, un obert i un tancat, l'acotxador i l'enxaneta. És un castell insegur i fràgil.

El principal punt feble del tres és que té tendència a girar-se, i quan passa això la caiguda és imminent perquè és un castell que té poques defenses i per la posició que adopten els dosos. Però cal dir que és un castell d'una gran elegància, cosa que no tenen altres castells.

- **Quatre:** està format per quatre persones a cada pis. Els castellers d'un mateix pis amb els seus braços agafen el turmell dels castellers que els hi queden al costat del pis immediatament superior. Pel que fa al pom de dalt, està format per una parella de dosos, l'acotxador i l'enxaneta. Cal dir que en aquest castell cada dos adopta una posició oberta, vol dir que col·loca cada peu sobre de dos castellers diferents. L'enxaneta i l'acotxador pugen i baixen per pilars oposats i es creuen a dalt del castell. En principi el quatre és un castell més segur, més sòlid i més defensable que el tres, ja que en tenir un pilar més, té més estabilitat. El punt feble del quatre és que perdi la seva forma quadrada, és a dir, que es desquadri.

- **Quatre amb el pilar**: està format per la combinació d'un quatre amb un pilar al mig. Els

castellers adopten la mateixa posició que en un quatre. Aquest castell té tres etapes: la primera es va muntant el quatre i a la vegada van pujant per dintre les persones que fan el pilar, excepte el que el corona, que entrarà per dalt (acotxador o enxaneta), la segona fase és carregar l'estructura del quatre, i l'entrada de la canalla al pilar mentre es va desmuntant el castell, i l'última fase és quan l'estructura del pilar queda sola, i es descarrega.

- **Cinc**: aquest és un castell combinat i està format per un tres i una torre. És l'únic castell juntament amb el nou, que té més d'una estructura de pom de dalt: el pom del tres i el pom de la torre. És un castell complex a causa de la configuració de la pinya, pel fet que s'han de reunir dos jocs de dosos i perquè és el castell que té més gent a cada pis (llevat del nou, que no és una estructura que s'utilitzi molt).

- **Nou**: aquest castell està format per la combinació d'un tres, que queda al centre de l'estructura, i tres torres, cada una adossada a un pilar del tres. Té tres estructures de pom de dalt, tres jocs de dosos, tres acotxadors i un únic enxaneta que ha de coronar els tres poms i que, per tant ha de fer tres cops l'aleta, (a vegades també es poden utilitzar tres enxanetes). Quan fa l'última aleta, el castell es considera carregat. És un castell que sovinteja poc i que està poc valorat, malgrat que és una estructura molt complexa.

2.3.3 Gralles i tabals

Poques vegades quan es parla de castells, es pensa en el paper que juga la música en la seva construcció. Tot castell és muntat amb el so de la gralla i els tabals de fons. Cal destacar que un castell no es considera com a intent vàlid fins que les gralles no comencen a tocar.

La peça que es toca durant l'execució del castell s'anomena *Toc de Castells* i es comença a tocar quan el Cap de Colla dóna per vàlid l'intent. La tonada d'aquesta peça té diverses parts ben diferenciades: comença amb un avís que el castell comença a muntar-se, tot seguit quan l'enganxa és a punt de coronar el castell, es toquen unes notes de suspens fins que és carregat i un so alegre anuncia el descens. D'aquesta manera tots els integrants dels castells saben en quin punt estan, encara que no ho vegin.

A les Diades importants, els grallers i tabalers porten a la colla fins al lloc on es farà l'actuació fent una cercavila, en la que toquen peces diverses.

Normalment, s'entra a plaça amb un pilar caminant, el qual és acompanyat pel *Toc de castells* i el *Toc d'entrada a plaça*.

A vegades, en ocasions especials, o en record d'una persona difunta es fa un pilar que no és acompanyat per cap peça, però si pel màxim silenci de la gent: s'anomena Pilar de dol.

Quan s'acaba l'actuació, els grallers i tabalers toquen el *Toc de vermut*, el qual indica que l'actuació ha finalitzat i que és hora d'anar a dinar. Si la diada ha estat bé i s'han complerts els objectius es toquen més cançons per celebrar-ho.

2.4 Castells més grans aconseguits

Actualment el castell més gran aconseguit és el 3d10fm. La primera colla castellera en carregar-lo va ser la dels Castellers de Vilafranca el 15 de novembre de 1998 a Vilafranca. Una setmana després, el 22 de novembre, a la seva diada, els Minyons de Terrassa van aconseguir descarregar-lo per primer cop.

Després d'aquest, el pilar més gran aconseguit fins ara és el pd8fm. La primera colla castellera en carregar-lo i descarregar-lo, en l'era moderna, va ser la dels Castellers de Vilafranca a la diada del 28 de setembre de 1997 a Sant Miquel (Vilafranca)

2.5 Com es construeix un castell?

Construcció d'un 4d8:

En tot castell, el primer que cal muntar és la pinya. Per començar s'han d'agafar els quatre baixos i comprovar que el castell estigui ben quadrat. Aleshores s'agafen darrera seu els contraforts, per evitar que el castell es deformi. Les agulles entren a l'interior del castell amb els braços alçats, les crosses es col·loquen sota de cada baix i, els primeres mans, laterals i vents es col·loquen al seu lloc. Així, de mica en mica tota la resta de la pinya es va agrupant al seu darrera.

Una vegada la pinya està muntada, els segons pugen sobre aquesta, cadascun d'ells es col·loca sobre del seu baix corresponent, i s'agafen entre sí els braços. Cal destacar que els segons estan agafats per la pinya, concretament els agafen per les natges. Tot després comproven que el castell continuï ben quadrat i els terços pugen a sobre d'ells, s'agafen i fan l'última comprovació que el castell no estigui deformat. En cas d'estar bé, diuen amunt, i comencen a pujar els quarts. És en aquest instant que el so de les gralles i els tabals comencen a sonar, la qual cosa significa que l'intent és vàlid. Si els terços no haguessin trobat bé el castell, el castell s'hauria desmuntat i les gralles no haurien sonat. Bé, els quarts pugen i es col·loquen sobre els terços. Els quints ja són sobre la pinya i comencen la seva ascensió, moment en que la canalla puja a dalt de la pinya. Els quints es col·loquen i pugen els quatre membres del pom de dalt. Primer es col·loquen els dosos. Tot seguit l'acotxador puja pel costat d'un dels dosos i s'enfila fins posar-se sobre d'aquests. A continuació l'enxaneta també puja fins a dalt de tot, travessa per sobre de l'acotxador i en el moment culminant fa l'aleta, el castell està carregat. S'ha assolit la primera fita, coronar el castell. Ara cal descarregar-lo. L'enxaneta baixa per la banda oposada d'on ha pujat. Immediatament, l'acotxador fa el mateix per l'altre costat. Quan són fora, els dosos també comencen a baixar i, pis per pis fan el mateix fins que ja només queden els segons a sobre la pinya i aquesta es desfà. El castell ha estat descarregat amb èxit.

És important saber que per comptar els pisos dels castells, s'ha de començar per la pinya (que és el primer pis), l'acotxador compta com un pis ell sol i l'enxaneta com un altre diferent.

1) Els segons estan a dalt de la pinya
I els terços a punt de pujar

2) Els terços ja estan col·locats i
els quarts van pujant.

3) Els quarts estan col·locats i els quintes
van pujant mentre els dosos es preparen.

4) Els quintes ja són a dalt i els dosos
estan a punt de col·locar-se.

5) Els dosos estan col·locats, mentre l'acotxador i l'enganeta es preparen per col·locar-se també.

6) 4d8 carregat!

2.6 Risc als castells

Que un nen d'entre 6 i 12 anys s'enfilí a una altura que pot arribar als 10 metres, és sens dubte un risc important. No obstant, un percentatge molt petit, concretament un 3,8% dels castells realitzats, tenen com a resultat una caiguda. Aquest percentatge varia molt entre colles i entre l'alçada dels castells, ja que als castells de més de vuit pisos és molt més elevat el risc de caure.

És cert que moltes caigudes podrien evitar-se portant a plaça només aquells castells que hagin estat suficientment assajats, però, la realitat és que últimament s'ha creat tanta rivalitat entre colles, que això no es compleix al 100%.

“Els castells els fan la canalla”, és una afirmació que de tant sentir-la, sembla haver perdut els seus missatges. Però, el cert és que els castells varen començar a ser això que coneixem avui dia, a partir del moment que els més menuts es van incorporar a aquesta activitat. Amb la canalla, el castell va guanyar en agilitat, estètica, pes i el més important, en nombre de pisos.

Veiem doncs, que la incorporació dels més petits als castells, ha sigut molt bo pel món casteller. Però, aviat els castells pateixen una forta crisi respecte a aquest tema.

Al segle XIX tenim el primer cas d'una mort als castells, l'enganeta Magí Serra Miret mor a la Masó el 1871 a causa d'una caiguda en un castell, en principi tan senzill, com és el 2d6.

El 1983, es produeix una nova mort, la de l'enganeta David Sánchez. Aquests fets fan que els mitjans de comunicació i l'opinió pública ataquin fortament al món casteller.

Al segle XX també tenim la mort d'Isidre de Rocallaura, que va morir trencant-se-li el coll en caure una 2d7.

Amb tot això veiem que en 150 anys, han hagut només tres casos d'accidents mortals en aquesta activitat.

Però, el 23 de juliol de 2006, en plena temporada castellera, l'enganeta i un dos d'un 4d9f que intentaven els Castellans de Mataró, es van despenjar precipitant-se sobre la pinya. L'enganeta no es va fer res, en canvi, Mariona Galindo que feia de dosos, va caure d'esquena sobre la pinya i va haver de ser intervinguda d'urgència. Va estar 11 dies en coma lluitant per sobreviure, però finalment va morir. Això va ser un cop molt dur per la colla mataronina, com també pel món casteller. El tràgic accident va tornar a reobrir el debat sobre la seguretat en aquesta activitat.

Paradoxalment, la colla dels Capgrossos de Mataró, en els seus 10 anys d'història, ha estat una de les colles més segures de Catalunya, ja que ha completat amb èxit el 96,5% dels castells que ha aixecat.

Segons afirmacions del President de la Coordinadora de Colles Castelleres, en l'escola es produeixen 650 lesions per cada mil hores, jugant a basquetbol fins a 300 i a futbol 60, mentre que a l'activitat castelleresca es produeixen 44 per cada mil hores.

2.6.1 Quines són les típiques lesions derivades de l'activitat castelleresca?

- Lesions a l'espatlla: poden rebre aquest tipus de lesions tots els que tenen un peu a sobre, sobretot si el peu està mal posat. Les contractures i sobrecàrregues del Trapezi són les lesions més freqüents.
- Lesions a la columna lumbar: tot l'increment de kg. quan estem drets recau en aquesta zona, i aquí hi ha un risc elevat de lesions. A mesura que passa el temps i aquesta ha estat sotmesa a grans càrregues la columna començarà a patir.
- Lesions a la columna cervical: hi ha tres tipus de lesions cervicals: la que ve donada pel casteller del pis de sobre, la càrrega deguda a la transmissió del pes de l'espatlla a la columna vertebral i la possibilitat d'una contusió directe en la caiguda d'un castell.
- Lesions a la mà i canell: la mà no està predestinada a rebre càrregues, llavors davant d'una sobrecàrrega tindrem una impotència. L'articulació del 1r dit és la que més es lesiona.
- Cops sense transcendència: que en el moment de la desil·lusió per la caiguda són molt aparatosos, però que no són importants.
- Fractures d'ossos: les més freqüents són al braç, la cama o el peu (pels integrants del pom de dalt).

2.6.2 Com es pot evitar patir lesions en l'activitat castelleresca?

La primera mesura que cal tenir en compte per evitar aquestes lesions és assajar molt i tenir segurs els castells que es tiren a plaça. També és molt aconsellable l'escalfament previ a fer aquesta activitat.

Els castellers de pinya haurien de procurar baixar el cap i mai mirar cap al castell.

Els castellers que es situen baix el pom de dalt, haurien d'agafar sempre els peus als dosos, per evitar despenjaments, així com els dosos agafar el peu de l'acotxador i el de l'enxaneta mentre passa.

Les mesures de prevenció que s'utilitzen per aquesta activitat són:

- La xarxa: donat que als assajos hi ha menys gent de la que es voldria i que es proven castells nets (sense la part de la pinya) les colles fan servir la xarxa de protecció. Potser és una mica incòmoda, però és una mesura que pot arribar a estalviar algun accident greu assajant.

- El casc: a data d'avui és d'ús obligatori per a totes les colles. Aquest, té la capacitat de disminuir significativament la força de l'impacte en el crani del nen que cau i en el del casteller de la pinya a sobre del qual cau. Sens dubte, aquest ha estat un pas endavant en la prevenció de lesions en els castells.

2.7 Concurs de Castells

Les persones que van inventar aquest concurs ho van fer per dues raons: la primera és la necessitat de decidir mitjançant puntuació i jurat, quina és la millor Colla Castellera, la qual cosa fomenta la rivalitat entre colles; i la segona és muntar espectacle i exhibició. I amb les seves pròpies característiques, forma part del món casteller.

La primera edició del Concurs de Castells va ser el dia 24 de setembre de 1902, des d'aquell dia i fins a data d'avui, el debat sobre la continuïtat del Concurs de Castells, està encara molt vigent. Però, la resposta del públic, els castells que s'hi fan, i l'opinió de les colles que participen, ens confirmen i deixen constància que el Concurs de Castells gaudeix de bona salut.

Per tant, no ens ha de fer patir la continuïtat d'aquest acte ja tradicional mentre tingui el suport de l'afició. Malgrat tot, aquesta afició té feines a buscar raons adequades per defensar que els concursos han contribuït al progrés dels castells.

En la seva història podem trobar que, amb tot un segle, només un dels considerats grans castells (dos de vuit amb folre) s'ha aconseguit en un concurs. També podem destacar que cap als anys cinquanta, anys en que hi va haver una forta crisi al món casteller, el concurs no va poder fer res pel progrés dels castells, sinó que a més va desaparèixer momentàniament .

El Concurs de Castells ha passat els seus alts i baixos i, encara que tradicionalment es fa cada dos anys, també ha tingut petits parèntesis de concursos no celebrats.

Aquest concurs ha tingut diferents emplaçaments arreu de Catalunya, encara que les principals viles han estat: Barcelona, Vilafranca i Tarragona; en aquesta última ciutat es fa des de l'any 1980.

Un dels principals paràmetres que ha variat més en aquest concurs, és el del nombre de colles participants, aquest augment es va produir a partir dels anys 80. El que no és comparable amb aquest augment és el grau de dificultat alhora de fer castells. La majoria (80 o 90%) de les construccions castelleres que es fan avui dia al Concurs de Castells, ja es feien fa 50 anys. Això, ens demostra que els concursos no han servit gaire per fer augmentar la qualitat dels castells, però sí per fer créixer la rivalitat i l'ambient casteller.

Amb tot això, podem assegurar que el Concurs de Castells és ben viu, i que tots el que estan en aquest emblemàtic món casteller, desitgen que arribi la data per assistir a aquest afer.

2.8 Vocabulari i expressions castelleres

Acotxador: És el casteller que ocupa el penúltim pis del castell, per sobre del qual l'enxaneta ha de passar i fer l'aleta.

Actuació: Moment en que les colles fan els intents de castells a la plaça, amb l'acompanyament de grallers i presència del públic, amb motiu d'una festivitat, un acte social, un acte commemoratiu, etc.

Assaig: Activitat periòdica en que les colles preparen tècnicament els castells i actuacions.

Canalla: Conjunt dels membres més joves de la colla. Generalment està format pels enxanetes, acotxadors, i els dosos.

Cap de colla: Màxim responsable tècnic d'una colla.

Carregar el castell: Quan l'enxaneta arriba al capdamunt d'un castell, i encavalcat damunt l'acotxador, amb els peus sobre les espatlles dels dosos, aixeca el braç i fa l'aleta.

Castell carregat: Quan un castell s'ha pogut carregar, però que no ha estat possible descarregar.

Castell net: És el castell que es fa normalment a l'assaig. Es prova tota l'estructura del castell, sense la pinya però la gent el pot voltar.

Col·locar-se: Situar-se en la posició definitiva dalt del castell.

Construcció: Fet d'executar un castell.

Coronar el castell: Quan l'enxaneta fa l'aleta.

Defensar el castell: Es diu quan els castellers s'esforcen per evitar que el castell es deformi o faci llenya.

Descarregar el castell: Executar completament un castell sense caure després d'haver-lo carregat prèviament.

Desmuntar el castell: Interrompre el procés normal de construcció d'un castell en alguna de les seves fases, sempre abans de que sigui carregat.

Desmuntar el peu: Desmuntar la pinya i tornar a començar abans que sonin les gralles.

Despenjar-se: Caure del castell sense que la resta de l'estructura cedeixi. Normalment solen ser de pom de dalt.

Desquadrar-se: Quan un castell perd la seva quadratura i es treballa malament.

Diada de la colla: Actuació amb que una colla sol celebrar cada any el final de la temporada.

Diada casteller: És una actuació, en la que especialment hi participa més d'una colla, que normalment és una jornada fixa i tradicional dins el calendari casteller.

Dominar el castell: Fer un castell amb assiduïtat i seguretat.

Enfaixar-se: Posar-se la faixa.

Enfilat-se: Pujar per les rengles d'un castell, especialment la canalla.

Estar al límit: Estar a punt de caure un castell.

Enxaneta: És el nen que corona les estructures i es situa a l'últim pis del castell.

Fer motxilla: En un pilar, quan l'inxaneta està a l'esquena del dos. És un dels moments més delicats de la construcció.

Fer l'aleta: És quan l'inxaneta aixeca el braç per coronar el castell.

Fer llenya: Caure un castell.

Fer-se enrere: Quan la canalla retrocedeix en un castell, abans de carregar-lo.

Fi/fina: Aquell casteller que s'enfila amb molta suavitat, sense provocar gaires oscil·lacions ni moviments bruscos al tronc.

“Finets i pel mig!”: Ordre que dona el cap de colla a la canalla quan fan l'ascens a un castell, demanant-los que s'enfilin amb molta finesa i pel centre de cada rengle per no desestabilitzar el castell.

Folre: Estructura de suport als pisos de segons i terços. És una mena de pinya reduïda pel que fa a la seva composició. El seu lloc al castell és sobre la pinya. Es va servir als castells de nou pisos.

Gamma: Sèrie de castells que es caracteritzen per tenir una dificultat similar.

Gamma alta: Gamma més difícil d'una mateixa categoria de castells.

Gamma extra: Gamma més difícil de totes les construccions intentades a partir del tres de nou amb folre (castell de nou pisos integrat per tres persones a cada pis).

Intent vàlid: Intent de castell que tira amunt un cop ha començat a sonar la música de les gralles, i que es desmunta.

Manilles: Estructura de suport als pisos de terços i quarts, més petita que el folre. El seu lloc és sobre el folre. S'utilitza en castells com la torre de nou.

Obert: Dit del castell en que les seves rengles estan distanciades del seu centre de simetria.

Passar: Quan l'inxaneta carrega el castell.

Perdre un castell: No assolir habitualment un castell que abans la colla solia executar.

Pinya: És la base del castell.

Pom de dalt: Són els tres darrers pisos del castell.

Recuperar un castell: Tornar a executar un castell que la colla feia anteriorment, però va deixar d'assolir.

“Terços amunt!”: Crit emblemàtic amb el qual el cap de colla valida l'intent d'un castell.

3. COLLA CASTELLERA DE FIGUERES

3.1 Història

La Colla Castellera de Figueres té el seu origen en un sopar d'amics, sis matrimonis coneixedors i entusiastes del món casteller van començar a parlar el 1996 sobre el tema, i aquell mateix any, l'11 de setembre, ja es va fundar la Colla. Havien passat uns mesos durant els quals s'havia creat un grup de gent convençut de presentar la nova Colla per les Fires de Santa Creu de 1997, però tot es va accelerar i la presentació va ser abans. A finals de setembre d'aquell any, es van posar a treballar de valent, mentrestant es van redactar, revisar i discutir els estatuts. La primera actuació en públic de la Colla va ser el 27 d'octubre de 1996.

El primer lloc on van començar a assajar els castellers de Figueres va ser al Teatre Jardí, a dalt de l'escenari. Més tard van tenir la possibilitat d'anar a l'escorxador, que era un lloc força més alt. Però aquest, l'havien de compartir amb altres activitats que es feien allà.

Es van assabentar que al costat de la plaça de braus hi havia un local lliure, llavors el van condicionar per assajar allà. Fins que, l'any 2007, es van traslladar al local Centre Cultural Molí de l'Anguila, el qual el comparteixen amb la Casa Andalusia i els Gegants.

3.1.1. Bateig

El “bateig” o presentació oficial de la Colla, va tenir lloc el diumenge 4 de maig de 1997 a la Plaça de l’Ajuntament de Figueres, en el marc de les Fires i Festes de la Santa Creu. Van fer 2d6, 3d6 i 4d6a. Els “Padrins” varen ser els Castellers de Barcelona i la Colla Castellera de Sant Pere i Sant Pau, de Tarragona. Destaquem que al final de la diada, les tres colles varen fer un “castell de germanor”, en el qual cada part del castell la feia una colla.

Foto del castell de germanor entre les tres colles.

3.1.2 Logotip

El logotip de la Colla està fet per la dissenyadora empordanesa Cati Palou i aquest és una imatge dinàmica, original i ben significativa. Simbolitza l'esforç i el treball conjunt de tots els castellers per aconseguir coronar un castell. Hi podem veure, des de l'aire, una construcció castellera que enlaira mà agafa un estel i, en desplaçar-lo llum que porta el nom de la Colla

podem veure, des de l'aire, una l'anxaneta amunt, tant amunt que amb la d'esquerra a dreta, deixa un rastre de Castellera de Figueres.

3.1.3 Camisa

Naturalment van sorgir moltes idees i molts color per decidir la camisa de la colla, però després de molt parlar, la cosa va quedar entre el verd i el lila fort. El verd va perdre opcions quan es va aconseguir involucrar més gent a la colla. Es va decidir que el color dels castellers de Figueres seria el lila. El color de la camisa és representatiu de la nostra comarca, el lila fort: color del vi empordanès. Era el petit homenatge de la colla a totes aquelles persones que, al llarg dels segles i amb el seu esforç, han tret de la terra aquest preuat fruit. D'aquesta manera, quan els castellers de la Colla Castallera de Figueres enlairen cap al cel els seus castells, tenen ben presents les seves arrels.

3.2 Funcionament de la Colla Castellera de Figueres

Per poder arribar a plaça amb la màxima seguretat amb els castells que es tiren, es necessita assajar molt. S'ha d'assajar amb la canalla sola, amb tot el tronc junt, amb el tronc i la pinya, com també amb la pinya per separat. D'aquesta manera s'aconsegueix que a l'hora de tirar els castells a plaça no hi hagin nervis, amb la qual cosa hi ha més possibilitats que els castells surtin bé.

És per aquesta raó que assagen dues vegades a la setmana, normalment els dimecres i els divendres. Normalment solen durar aproximadament dues hores, però els divendres la canalla comença l'assaig mitja hora abans. Aquest dia, els assajos s'allarguen més quan estan en temporada, ja que és el dia que fan les proves per l'actuació del cap de setmana següent.

També un dia a la setmana, que sol ser un dissabte, es fan proves específiques de pilars. A aquest assaig especial hi va la canalla, castellers especialitzats en fer pilars, membres de la Junta Tècnica i d'altres castellers per fer una mica de pinya als pilars.

Tant la Junta Tècnica, com la Junta Directiva, s'escullen a través d'eleccions. Les eleccions de Junta Tècnica es fan cada any, normalment cap al desembre. Les eleccions de Junta Directiva es fan cada quatre anys, normalment cap al gener.

Cal destacar que els membres de la colla no han de pagar cap quota. A banda d'altres activitats que fa la colla per recaptar diners (venda de loteria, merchandising, barraques per fires...) la colla rep una subvenció per part de l'Ajuntament, amb la qual es paguen coses com el trasllat a les actuacions, colònies per a la mainada, festes i material per la colla.

3.3 Castells màxims aconseguits

La Colla Casteller de Figueres des dels seus inicis va anar progressant ràpidament i va aconseguir grans fites al món casteller:

- El dia 23 de novembre de 1997 va aconseguir descarregar el seu primer **3d7**, **4d7** i **p5**¹⁰.
- El dia 18 de juliol de 1999 va aconseguir fer complet el seu primer **4d7a**¹¹.
- El dia 12 de setembre de 1999, pel tercer aniversari de la Colla, va descarregar el seu primer **5d7**.
- El dia 7 de maig de 2000, va carregar per primera vegada el primer **p6** (tot i que només va ser carregat).
- El dia 8 d'octubre de l'any 2000 va carregar la seva primera **2d7** (només la van poder carregar).

Pilar de sis a la Plaça de l'Ajuntament.

Torre de sis a la plaça de l'Ajuntament.

Cal destacar que l'any 2000, va ser la millor colla de castells de 7 de Catalunya.

Aquests darrers anys, la colla ha anat perdent castellers, i això ha provocat que no es puguin tirar castells tan grans com els que es tiraven en aquells temps.

¹⁰ *Pilar de cinc.*

¹¹ *Quatre de set amb agulla.*

3.4 Fer colla

A més de fer castells, la Colla Casteller de Figueres fa moltes altres coses. Algunes activitats que són pels castellers i d'altres obertes a tothom.

La seva primera actuació de l'any, com no podia ser d'altra manera, és el dia 5 de gener a la cavalcada, en la qual els més menuts de la colla, ensenyen als reis mags el que són capaços de fer amb un pilar a cada rei.

Abans de que comenci la temporada casteller, tota la colla va a la Salut de Terrades, la seva patrona. En aquesta actuació, la colla fa un pilar a la verge dintre de la capella i en mig de la missa, com a ofrena. Després fa també un pilar caminant. En acabar l'actuació, es fa una arrossada popular.

Quan arriba l'època dels calçots, sempre la colla organitza una calçotada en un mas, la qual és oberta a tothom.

Durant tot l'any es solen fer diverses activitats pels castellers. Els sopars normalment són organitzats per petits grups de la colla que tenen com a objectiu oferir als companys un bon menjar, per només tres euros per casteller.

També es fan sortides a la neu, excursions a la muntanya i colònies per la mainada.

Per l'aniversari de la colla, la setmana de l'11 de setembre, s'organitzen actes com ara conferències, concerts, bicicletada popular, festes infantils, mostres culinàries i altres activitats obertes a tots els ciutadans.

Per acabar l'any, cap a finals de desembre sempre ve el patge reial al local de la colla, i porta regals als nens castellers.

4. ACTUACIÓ DE LA COLLA CASTELLERA DE FIGUERES

Actuació: Diada de Sant Pere. Lloc: Plaça del Ajuntament. Dia: 29/07/06.

Avui dia vint-i-nou de juliol de dos mil set, a les 17.30 hores, els integrants de la Colla Castellera de Figueres, es troben a la Plaça de l'Ajuntament amb motiu de la celebració de la Diada de Sant Pere amb els castellers Marrecs de Salt i Xerrics d'Olot.

Comença a ploure i la gent es comença a posar nerviosa, les tres colles tenen moltes ganes de tirar castells i desitgen que només sigui un petit ruixat.

Abans de començar l'actuació, he volgut entrevistar alguns castellers de la colla figuerenca per veure com estan els ànims i el que pensen de com anirà la diada.

Com creus que sortirà l'actuació d'avui?

Enxaneta: Bé, molt bé.

Quart: Bé, jo sempre penso positiu i crec que sortirà bé i es descarregaran tots els castells, però sempre pot haver un fallo, un petit fallo o qualsevol cosa, així que tinc els meus dubtes.

Terç: Es probable que bé.

Segon: Bé. Molt bé.

Baix: Esperem que bé, tinc bones sensacions per aquesta actuació.

Cap de colla: Molt bé.

Cap de pinyes: Home, jo crec que perfecte. Amb els assajos que s'han fet aquesta setmana i amb els resultats que s'han vist jo crec que pot sortir bé.

President: Espero i desitjo que bé. Hem assajat molt i espero que surti com deu mana.

Graller: Espero que bé, això es el que desitgem els castellers al menys.

Es pot comprovar que els castellers tenen molt bones expectatives respecte aquesta diada. La majoria pensa que sortirà una bona actuació, encara que hi ha persones que tenen els seus dubtes, ja que tan sols un petit fallo pot tirar a terra totes les expectatives de la colla. Però ara ve la primera pregunta contundent.

Veus segurs els castells que es tiren avui? Creus que es descarregarà tot?

Enxaneta: penso que no estan prou assajats com per tirar-los a plaça, però es poden aconseguir.

Quart: no ho sé, ja que als assajos no vam assegurar els castells que es volien tirar a l'actuació.

Terç: No els veig segurs, però es probable que es descarreguin.

Segon: S'hauria d'intentar.

Baix: Els dos primers estic convençut que si, el 4d7 ja ho veurem.

Cap de colla: Sí.

Cap de pinyes: Per això s'han fet els assajos, per poder-ho descarregar. L'únic dubte que tenim és el 4d7, que és una mica complicat, però jo crec que si que es pot descarregar. I la torre de 6 em dóna nervis perquè s'ha de treballar molt més.

President: Segons el que es va veure a l'assaig de dijous passat els castells estan bastant segurs i penso que amb una mica de sort ho descarregarem tot.

Graller: Crec que sí.

En respondre, s'observa que hi ha un cert grau de dubte respecte alguns castells, sobretot el 4d7, però tothom confia que si es treballa es pot descarregar tot. Es pot dir que hi ha algun castell que no està al 100% segur. Malgrat això, els castells es mostren confiats i donant-se ànims entre ells. A continuació preguntaré als castellers com estan amb el tema dels nervis que moltes vegades això por jugar en contra.

Estàs nerviós?

Enxaneta: No, però el castell que més em dóna desconfiança és el 4d7 perquè no està prou assajat.

Quart: No, ja estic acostumada, però el 4d7 per no haver-lo assajat prou i el 5d6 perquè està malament em donen desconfiança.

Terç: Si.

Segon: si.

Baix: No, mai en tinc nervis, sempre tinc confiança.

Cap de colla: Una mica.

Cap de pinyes: Si, es una actuació molt important per nosaltres, i a més hi ha gent nova als castells.

President: Molta calor tinc.

Graller: No.

Amb aquestes respostes, clarament es veu que hi ha nervis, ja que és una actuació molt important per la Colla Castellera de Figueres i també perquè hi ha uns objectius que tothom vol aconseguir. Esperem que a dalt del castell tothom es centri i tot surti bé. A continuació preguntaré als

castellers si són nous en algun castells i si ja els havien fet alguna altra vegada, perquè l'experiència dalt del castell sempre és favorable, ja que si hi ha qualsevol cosa sempre es pot defensar millor.

Has fet alguna altra vegada aquests castells?

Enxaneta: si, els he fet tots.

Quart: si, moltes vegades.

Terç: si, tots tres els he fet.

Segon: el 5 i el 4 si, la torre mai.

Baix: si, els he fet tots.

Cap de colla: si.

Cap de pinyes: si, he fet tota la gamma de 7.

President: si, joestic a la colla des del seu començament i ja els he fet alguna vegada.

Graller: si.

D'aquestes persones només hi ha una que mai havia fet un castell, així que deduïm que serà el castell que més nervis li provocarà a aquest casteller. Cal dir, que de la canalla que puja a dalt del castell, l'acotxadora s'estrena avui en un castell de set i l'inxaneta serà la primera vegada que passarà a dalt de tot, per tant també es pateix una mica per aquest aspecte. També hi ha dos castellers del tronc del 4d7 que s'estrenen avui en un castell de set pisos. Tal i com veiem, hi ha gent nova al castell...anem a veure el grau de confiança que hi ha entre els mateixos castellers.

Confies en els companys que estan al castell?

Enxaneta: si, confio en ells, però hi ha gent que crec que no té prou confiança.

Quart: si, tot i que hi ha algunes persones noves, confio en ells, sinó no anirà bé.

Terç: bàsicament si, però més en alguns que d'altres.

Segon: totalment, sinó ja no pujaria.

Baix: si, això és lo principal, encara que hi ha algun company nou, sempre s'ha de confiar.

Cap de colla: si.

Cap de pinyes: al 100%.

President: per descomptat, sinó ja no hi seria aquí.

Graller: jo crec que si, principalment han de tenir confiança els que pugen, però en general si.

En aquesta pregunta tots han coincidit, hi ha un 100% de confiança entre els castellers, ja que això és la peça fundamental a l'ora d'executar un castell, si no confies en el que tens al costat, o el que tens a dalt, la cosa no funciona, per tant, es necessita que tots confien en tots. Respecte l'ordre dels castells que es tiren, he volgut saber que pensen.

Per tu quin creus que seria l'ordre per tirar els castells, de fàcil a difícil, o al revés?

Enxaneta: penso que s'hauria de fer 4d7, 2d6 i 5d6 per treure els del castell més difícil.

Quart: jo tiraria per començar el 5d6, ja que el tenim malament, després seguiria amb el 4d7 i per últim la torre que està més segura.

Terç: de fàcil a difícil.

Segon: el que s'ha decidit.

Baix: el que està establert em sembla bé, a més sempre sóc respectuós amb les decisions de la Junta Tècnica.

Cap de colla: el que hem decidit.

Cap de pinyes: el que fem crec que és l'encertat.

President: no em preocupa gaire a mi això, tant me fa fer un com l'altre.

Graller: no ho sé.

Bàsicament els castellers estan d'acord amb l'ordre que ha decidit la tècnica, i a més aquesta s'ha de respectar. Però, que es tiri primer un, o un altre, és decisiu?

Creus que a l'hora de tirar els castells implica el ordre en que es facin?

Enxaneta: si.

Quart: si.

Terç: Si, perquè si el més complicat el fas al principi i va malament, tota la resta de l'actuació va malament, en canvi si fas el fàcil animes a la gent.

Segon: si perquè es pot motivar a la gent o tot el contrari segons l'ordre que es faci.

Baix: per a mi no canvia res.

Cap de colla: no.

Cap de pinyes: depèn com estigui de nerviosa la gent, si la torre surt bé, tot perfecte.

President: per a mi no implica l'ordre.

Graller: si, a vegades és molt important començar pels castells que tenim més segurs.

Clarament es veu que si, depenent del castell que és tiri primer pot fer que una diada vagi bé, o en canvi vagi malament i s'hagi de rebaixar pretensions. Una dada important que extrèiem d'aquesta pregunta és que als castellers de la pinya tant els hi fa un castell primer o un altre, ja que aquests no han de pujar.

Són ja les 17.50 i efectivament ja ha deixat de ploure. A continuació ens anem enfaixant tots i la Colla Casteller de Figueres ens preparam per fer el nostre pilar de sortida. Es descarrega sense cap inconvenient. Tot seguit les altres colles també fan els seus pilars.

En acabar els pilars, els de Figueres tanquem pinya per fer el nostre primer objectiu de l'actuació: la torre de sis. Aquesta ha costat una mica més, a tremolat molt, però mai ha arribat a perillar. Tots estem contents per haver-la recuperat.

Després que les altres colles facin els seus castells, és el torn de aconseguir un altre dels tres objectius de la diada d'avui: el cinc de sis. Aquest puja molt bé, però hi ha moltes patacades, ha estat un castells que hem hagut de treballar força, però finalment l'hem aconseguit. Tots estem més que contents, aquest també l'hem recuperat. Les altres dues colles també fan els seus castells i tornem a actuar nosaltres. Ara bé el castell màxim, el nostre intent de 4d7, un castell que no provem des de la passada temporada. El castell puja molt ben quadrat, tenim nervis, però tots sabem que el tenim i que es descarregarà. La canalla puja molt ràpida, es col·loca l'acotxada (que per cert era el seu primer castell de set pisos), passa l'anxaneta i castell carregat. Ja tenim mig castell, ens falta no relaxar-nos i descarregar-lo. Es descarrega sense cap inconvenient.

Tots estem molt contents, per fi podem dir que hem fet una diada com deu mana. Per acabar aquesta magnífica diada hem fet dos pilars de comiat.

4d7 i 2d6 assolits a la Diada de Sant Pere per part de la Colla Casteller de Figueres.

5d6 assolit a la Diada de Sant Pere per part de la Colla castellera de Figueres.

Acabada l'actuació, he volgut entrevistar-me amb els mateixos castellers que he parlat abans per veure que els ha semblat la diada i si continuen pensant el mateix respecte a la diada o ha canviat alguna cosa:

Com ha anat l'actuació?

Enxaneta: bé, estic satisfeta i alegre per haver descarregat tots els castells.

Quart: molt bé, perfecte. Hem sigut afortunats de no caure.

Terç: Ha sortit bé, millor del que em pensava.

Segon: ha sigut l'actuació que feia falta.

Baix: molt bé, fenomenal.

Cap de colla: bé.

Cap de pinyes: Immillorable, estic feliç d'haver fet una correcta actuació.

President: més bé no podia haver anat, ja que s'han complert totes les expectatives.

Graller: ha anat genial!

Veiem que tots els castellers estan contents, la diada ha anat molt bé, s'han complert els objectius previstos i sembla que és l'empenta que es necessitava per continuar amb més força la temporada.

Ha sortit com t'esperaves?

Enxaneta: si, jo sabia que ho descarregaríem tot.

Quart: clar que si, jo sempre he volgut pensar positiu.

Terç: No, ha sortit millor, crec que la sort ens ha acompanyat.

Baix: millor del que em pensava.

Cap de colla: si. Amb una mica d'esforç i treball, sabia que ho aconseguiríem.

Cap de pinyes: en part si. Jo em pensava que el 4d7 l'hauríem de desmuntar, però hem vist que la pinya estava bé i l'hem tirat amunt.

President: si, la confiança hi era, i quan hi ha confiança l'actuació va bé.

Graller: si, jo crec que si, tothom ho esperàvem.

Veiem clarament que ha sortit millor del que s'esperava, encara que els més confiats diuen que quan hi ha confiança, ha de sortir bé. A més veiem que, encara que hagin nervis, si el castell es treballa amb tranquil·litat, hi ha més probabilitats que surti bé. Ara, anem a veure el que opinen del grau de risc dels castells:

Has tingut la sensació de córrer risc en alguns dels castells?

Enxaneta: risc no, però crec que algun castell no s'havia treballat prou i no era segur, tot i que al final va anar molt bé.

Quart: si, perquè no estaven suficientment treballats.

Terç: l'he fet bé, penso que pel que s'havia assajat millor no la podria haver fet.

Segon: si, el primer castell una mica nerviós, però després els altres molt bé.

Baix: no, crec que tots han anat força bé.

Cap de colla: si, estava nerviós manant el castell des de fora.

Cap de pinyes: no, penso que els castellers s'han esforçat per que no hi hagués cap problema.

President: no, crec que no hi havia cap risc.

Graller: jo no pujo però trobo que s'ha treballat molt.

Tots els castellers s'han esforçat al màxim perquè sortís una bona actuació, i l'esforç ha donat resultat, tot i que algun casteller ha tingut sensació de córrer risc. Preguntaré si s'ha canviat algun castell de més risc o menys o s'ha fet tot com estava previst, sigui per falta de gent o rebaixar o augmentar els objectius:

S'ha canviat de fer algun castell, és a dir si en comptes de fer un castell que estava previst, se n'han fet d'altres?

Enxaneta: no.

Quart: no.

Terç: no, s'ha fet el que estava previst.

Segon: no, s'ha fet tot com estava decidit.

Baix: no, jo crec que no.

Cap de colla: no.

Cap de pinyes: no.

President: jo crec que no. El cap de colla m'ha explicat l'ordre i no s'ha canviat res del que m'havia dit.

Graller: crec que no, al menys jo no m'he adonat.

Es veu que com al primer castell tot ha anat bé, no s'ha canviat cap castell. Els castellers han fet un bon treball, ja que han defensat molt bé tots els castells. Això implica que treballassin al límit? han arribat a patir?

Has patit molt físicament?

Enxaneta: no.

Quart: no.

Terç: no.

Segon: no, ho he patit molt físicament.

Baix: no.

Cap de colla: una mica.

Cap de pinyes: patir físicament no, el 4d7 s'ha hagut de treballar perquè ha sigut un castell molt lent.

President: una mica.

Graller: déu n'hi do.

Amb aquestes respostes veiem que els castellers que pujaven no han patit, han sigut castells que han comportat treball, i s'han hagut de defensar, però tot i això, no s'ha patit. Els castellers que no pujaven, com el graller, si que ha patit, perquè des de fora tot és diferent i ho passes més malament.

Si tu poguessis decidir, hauries tirat els mateixos castells o hauries tirat uns de més senzills o uns de més complicats?

Enxaneta: si, hauria triat els mateixos castells, ja que penso que era una bona actuació per arriscar una mica, ja que hi havia molta pinya, entre les tres colles.

Quart: jo crec que els castells estaven bé decidits, però si els haguéssim treballat més encara ho tindria més clar.

Terç: hagués tirat uns de més assajats, la qual cosa implica que siguin més senzills.

Segon: si, pels assajos que s'havien fet i tot si, hagués tirat els mateixos.

Baix: és difícil decidir això, però suposo que si.

Cap de colla: si, crec que ha sigut una decisió encertada.

Cap de pinyes: de sobres que si.

President: si, d'entrada si, encara que aquesta no és la meva feina.

Graller: suposo que si, la qüestió es que surti bé.

Els castellers estan conformes amb els castells que s'han decidit tirar a placa, i fins i tot haguessin triat els mateixos. Es una actuació molt important per la colla, anem amb l'última pregunta, volem saber que pensen en general d'aquesta diada:

En general creus que la colla ha fet una bona actuació?

Enxaneta: si, avui si. Tot i la poca gent que hi ha, i que no es va assajar prou vam complir amb els objectius.

Quart: si, molt bona, ja que encara no havíem tingut l'oportunitat de fer cap 7.

Terç: si, molt bona. Però penso que ha sigut per pura bona sort.

Segon: perfecte, aquesta era una actuació que feia temps no aconseguíem fer, i millor no podia haver anat.

Baix: molt bona avui, ja que es va assolir tot el que estava previst.

Cap de colla: la millor de la temporada, de moment.

Cap de pinyes: perfecte, crec que la millor des de fa temps.

President: perfecte, la millor. Hem aconseguit els castells programats i això és el que importa.

Graller: molt bona, trobo que avui boníssima.

Amb una comparació ràpida del que pensaven els castellers figuerencs abans de pujar, i el que pensaven després, podem arribar a la conclusió que quan encara no s'havien fet els castells, molts estaven nerviosos i volien tranquil·litzar-se pensant que tot sortiria bé, d'aquesta manera es donaven confiança ells mateixos.

A la següent part de l'entrevista, quan ja havia finalitzat la diada, moltes respostes han canviat i alguns castellers ja no deien el mateix respecte als castells executats. Amb això deduïm que si un casteller no té gaire clar si l'actuació sortirà bé o no, el millor que pot fer és tenir valor i confiança, i aquesta darrera, transmetre-la als altres castellers. Si tothom té confiança, el castell es treballa i surt, encara que no estigui al 100% assajat. Està demostrat que, si no hi ha confiança en el castell, el castell no surt.

També veiem que és molt important la confiança entre els mateixos companys, ja que tots confien al 100% entre ells.

Dades castelleres dels entrevistats

Ariadna és una noia de 15 anys, que va entrar a la colla l'any 1998. És baixeta i molt prima, la qual cosa fa que en aquests moments sigui l'enxaneta de la colla. Cal destacar que de vegades també fa de dosos, però com que aquesta temporada no hi ha gaire canalla, és ella qui fa l'acció de coronar els castells. El motiu pel qual va entrar a formar part de la colla va ser per provar una cosa nova. Amb els anys que porta a la colla, ha fet castells molt importants: ha sigut enxaneta del pilar de 6, ha fet el 5d7 i la torre de 7. o sigui que en aquesta diada no s'estrenava en cap castell.

Eva té 16 anys i està a la colla des del seu començament, ja que els seus pares són uns dels fundadors de la colla. En aquests moments fa de quarts en els castells de 7 pisos, o terços als castells de 6. És una noia que se la veu molt forta i aguanta molt. Destaquem en la seva vida a la colla que ha fet el pilar de 6, la torre de 7 i tota la gamma de 7. Eva va entrar a formar part de la colla per la seva família, ja que tots eren castellers.

Joan té 39 anys i va entrar a la colla fa 5 anys. El seu lloc al castell és terç als castells de 7 i de 6. És baix i prim, i això li permet fer tot tipus de castells. Des de que està a la colla va fer el 3 i 4 de 7, el pilar de 5 i la torre de 6 com a castells principals. Cal destacar també, que actualment és qui fa els pilars caminant i aixecats per sota. En Joan va entrar a formar part de la colla gràcies a una amics seus que ja formaven part i el van arrossegar.

Carlos té 29 anys i va entrar a la colla a principis de 2006. Ell ja havia estat a la Colla de l'Albera, però com que ha desaparegut aquesta colla, va decidir continuar en aquest món a la Colla Castellera de Figueres ja que li agraden els castells per sobre de tot. Als castells fa de segon, i en aquest lloc ja ha fet castells com el 5d6 i el 4d7, en aquesta diada farà per primera vegada la torre de 6.

Joan té 51 anys i va entrar a la colla l'any 2005. Ell, també ja havia estat a la Colla de l'Albera, i per aquestes dades va entrar molta gent a la colla que venia de l'Albera, llavors en Joan es va animar. Cal dir que el seu lloc als castells és el de baix. Els seus castells principals realitzats a la colla són el 4d7 i el 3d7.

Dionis té 47 anys i porta a la colla des dels seus inicis. En aquesta temporada es el Cap de Colla, però cal destacar que la temporada passada ja havia estat dintre de la Junta Tècnica. Hem de destacar que en Dionis ha fet tota la gamma de 7 des de que està a la colla. Ens ha dit que ha entrat a formar part a la colla a través dels companys.

Albert té 46 anys i està a la colla des del seu bateig. És l'actual cap de pinyes i el seu lloc als castells és a la pinya, concretament fa de lateral o primeres mans. Des de que està a la colla fa realitzar com a castells més importants tota la gamma de 7 i el pilar de 6. Les seves motivacions van ser que tenia amics que van fundar la colla i el van arrossegar a que ho provés, i li va agradar.

Jordi té 53 anys i està a la colla des de l'any 1997. Cal destacar en ell, que des de que va entrar a la colla, és el seu president. No obstant a això, als castells està a la pinya, fa de lateral. Va fer tots els castells importants de la colla. Les motivacions per entrar a la colla van ser que els seus fills ja en formaven part, i el van engrescar.

Maria té 38 anys i porta a la colla des dels seus inicis. Ella és grallera, o sigui que no puja als castells, però va acompanyar a cada castell important de la colla amb la gralla. Les seves motivacions van ser que tenia amics a la colla.

5. CONCLUSIONS

Les conclusions a les que podem arribar després d'haver estudiat l'activitat castellerà des dels seus inicis fins als nostres dies són les següents:

El món casteller és una activitat que des del segle XIX ha anat creixent, s'ha anat desenvolupant i millorant fins l'actualitat, on ha passat a ser part activa i representativa de la cultura catalana.

Com s'ha pogut veure, aquest món ha contribuït a ressaltar valors que ja tenia el poble català com la integració, el treball en equip, el tenir objectius comuns, el seny i molts altres. Aquest món ensenya que tot esforç, per petit que sigui, suma a l'hora d'aconseguir un objectiu conjunt superior i demostra que tot esforç té la seva recompensa. Tothom és vàlid i necessari per participar en aquesta activitat.

En quant al risc que pot haver fent castells, hem de separar l'espectacularitat de les caigudes degut a l'altura dels castells i la quantitat de gent que està involucrada, dels accidents greus que realment succeeixen. Dades estadístiques fiables (President de la Coordinadora de Colles Castelleres), demostren que hi ha molt més risc de lesionar-se en qualsevol altre deport, fins i tot anant a l'escola, que participant de l'activitat castellerà.

Una de les coses que fan a aquest món més segur, a més de molt d'assaig i la introducció recent dels cascs pel pom de dalt, és la confiança que s'ha de tenir en els companys. Si es té confiança i voluntat tot es pot aconseguir, per tant val la pena ressaltar que és primordial confiar en el treball dels teus companys.

Una vegada s'estudia a fons aquest tema, veiem que és una activitat molt pensada i que està perfectament delimitada i estructurada.

Les enquestes fetes, mostren que les persones que pugen a dalt del castell, són les que més dubtes poden arribar a tenir respecte a si un castell sortirà bé o no; mentre que els de la pinya, es veuen més segurs i no pateixen tant per aquest tema. També es dedueix que els grallers com el cap de colla, que es miren el castell des de baix, ho passen més malament, pateixen perquè al estar fora no poden fer res pel castell.

Aquest treball m'ha ajudat a entendre millor alguns aspectes d'aquest món, com ara la seva història i la història dels concursos de castells. També cal dir que après moltes coses que no sabia fins ara sobre la Colla Castellerà de Figueres . M'ho he passat molt bé recercant la informació, anant a l'actuació, fent les entrevistes i tot el que ha comportat aquest treball. Amb les entrevistes he

comprovat que perquè un castell surti bé a plaça, el primer que s'ha de fer és assajar-lo molt, per així guanyar confiança.

Com a conclusió final vull destacar que fer aquest treball m'ha donat encara més il·lusió per continuar en aquest món, que com es pot veure és molt més que fer castells.

6. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- BROTONS, XAVIER. *Castells i castellers. Guia completa del món casteller*. Ed. Linx Edicions, Barcelona 1995
- VALLS, JOSEP. *Castells i castellers. 10 anys de la Colla Castellera de Figueres*. Ed. Brau Edicions, 2006.
- JARIA I MANZANO, JORDI. *Història dels concursos de castells*. Ed. L'Agulla, 1996.
- BROTONS, XAVIER I BEUMALA, JOAN. *Les meravelles del món casteller (II)*. Ed. Cossetània Edicions, 2002.
- TERRAZA, SANTI. *50 actuacions castelleres del segle XX. Dades que han fet història*. Ed. L'agulla, 2002.

Pàgines web consultades:

- www.collajove.com
- www.lafura.cat/castells
- www.castellersdebareclona.org
- www.castellersdesantandreudelabarca.com/mon_casteller
- www.figueres.cc

Altres

- DOCUMENTACIÓ: *XII jornada de prevenció de lesions al món casteller* (Valls, 14 d'abril de 2007).

Annex

Preguntes a un ex Cap de Colla

Perquè et vas presentar com a candidat a Cap de Colla?

A la Colla al final de cada temporada s'acostumava a especular sobre qui podria ser el cap de colla de la temporada següent. Aquell any uns amics em varen començar a engrescar, mig en broma mig seriosament, i com qui no vol la cosa m'hi vaig trobar. La veritat és que també em feia il·lusió, coneixia la Colla perquè feia temps que hi era, i pensava que tenia clar el que s'havia de fer, així que vaig pensar "perquè no"?

Quina és la feina que fa un Cap de Colla?

És bàsic que un cap de colla triï un bon equip de col·laboradors de plena confiança i implicats en el projecte. A partir d'això la feina principal del cap de colla és marcar una planificació de la temporada en funció d'uns objectius, definir una estratègia i coordinar al seu equip. A la pràctica això es tradueix en un munt d'hores de feina.

Quin tipus de proves fèieu als assajos?

Es feien molts tipus de proves, l'important és que cada prova tenia un sentit, servia per a alguna cosa i sempre podíem treure conclusions. Es feien proves de tronc de totes les estructures, proves amb la mainada sola, proves de pinya, proves amb gent nova ... Miràvem de fer les proves més variades possibles i amb el major número de gent possible per a que tothom es sentís implicat, i per a que l'assaig fos molt dinàmic, volíem que la gent treballés a l'assaig però que a l'hora s'ho passés bé.

A l'hora de decidir la posició que ocupa cada casteller en el castell, quins factors es tenen en compte?

Una de les millors coses que té una colla castellera és que tothom pot fer la seva funció, tothom hi té un lloc, però no tothom pot fer de tot, i és important que tots els castellers ho tinguin clar. Totes les funcions són importants per al desenvolupament d'un castell, però la posició que ocupa un casteller dins d'un castell ve determinada principalment per la seva constitució física i pel treball que fa a l'assaig i la seva actitud.

I a l'hora de decidir els castells per una diada, en que te basaves?

S'acostuma a dir que els castells que es tiran a plaça surten de l'assaig i és cert. El treball fet als assajos i el resultat de les proves fetes (castells nets i amb pinya) determina els castells que es tiren a plaça. Hi ha altres factors marginals que també hi influeixen, com la pressió dels mateixos castellers o l'estat d'ànim de la colla en general, el fet d'actuar amb altres colles, de vegades la rivalitat, ... però són factors que s'han de controlar, de vegades deixar-se portar per ells pot fer que es prenguin decisions equivocades.

Senties molta pressió quan havies de decidir quins castells fer a les diades?

De vegades sí, però es podria dir que això va amb el càrrec. Quan ets cap de colla ja assumeixes que has de prendre decisions i que et pots equivocar i això et pressiona. La manera més fàcil de reduir aquesta pressió és portar els castells a plaça molt ben assajats, però com que sempre hi ha un component de risc és inevitable sentir pressió. Quan decideixes portar un castell a plaça, si la cosa va malament hi ha gent que pot prendre mal, i a més, l'estat anímic de la colla es pot arribar a ressentir força i pots arribar a tirar per terra molts mesos de treball, la confiança és bàsica per a fer castells.

Què és el millor que treus d'aquesta experiència?

He de dir que malgrat la feina i els maldecaps va ser una experiència molt enriquidora, vaig aprendre molt i vaig gaudir molt, en una colla petita com la nostra el tracte amb la gent era molt proper i hi havia molta col·laboració entre tots. A nivell personal em produeixen una gran satisfacció petites coses com quan veig que gent que va començar a fer castells quan jo hi era encara està a la Colla, que mainada petita a qui vàrem ensenyar a pujar ha crescut i ara ensenyen a pujar als més petits, o quan em trobo a algun company pel carrer i podem fer petar la xerrada recordant els vells temps. Més que els castells fets i els objectius aconseguits, em quedo amb la vessant humana.

I el pitjor?

Ja he dit que el balanç és molt positiu. Si he de dir alguna cosa negativa, potser seria que de vegades vaig haver de prendre decisions que em varen doldre perquè com a cap de colla havia de mirar per la Colla, per damunt dels interessos personals de cadascú. Això em va portar més d'un maldecap, perquè hi havia gent que no ho entenia, però ja se sap que no pots tenir content a tothom, i menys en un col·lectiu tan nombrós com una colla castellera.

Ho tornaries a repetir?

Quan vaig plegar necessitava un descans, és una feina que crema força, però ara que ha passat el temps i ho veig amb perspectiva, ho repetiria, sense dubtar.

Agraïments

Primer de tot vull agrair l'ajut incondicional i el recolzament que he rebut per part del meu tutor Pep Invernó. Ell ha sabut donar-me el suport necessari per dur a terme aquest treball amb il·lusió.

També m'agradaria donar les gràcies a la meva família per la seva comprensió, ajut i paciència.

A en Joan Vidal per donar-me un cop de mà sempre que ho he necessitat. Per estar al meu costat des del començament d'aquest treball.

A en Joan Ferron per ajudar-me i compartir amb mi els seus coneixements.

A tots els castellers de la Colla Castellera de Figueres que m'han ajudat desinteressadament en la part pràctica.

Als meus amics que han sabut estar al meu costat, tranquil·litzar-me i donar-me ànims quan ho he necessitat.